

Az internet és én

Van-e egyszerűbb és ártalmatlanabb dolog, mint egy billentyűzetet kattintgatni vagy egy érintőképernyőt ütögetni? E naponta ismételt ismerős gesztusok révén igazi kutatók letünk, ismeretlen területek felfedezésére indulva, vagy épp tengerészek, akik nagy utakat járnak be, melyek közül némelyik új világok kapuját tárja ki...

A GONDATLANSÁGTÓL A SZÉDÜLÉSIG

Egy könnyelmű internetes szörfözés néha igazi szédülést okoz, amikor látom, hogy egy klikk nyomán kéz-, illetve ujjnyújtásnyira egy végtelen világ tárul fel számomra, miközben el sem hagytam az irodámat. Az eszköz hatalma csodálatba ejt, lenyűgöz, miközben tudom, hogy e hatalomnak csak egy darabkájával szembesültem. Félelem és megdöbbenés fog el az emberi intelligenciával és zsenialitással szemben, mely ilyen hatalmas eszközök feltalálására képes!

MINDEN SZÍNBEN

Ha belehallgatok a szörfözés közben bennem keletkező érzéseimbe, észreveszem, hogy széles skálán mozognak. Míg egyik pillanatban csodálkozással tölt el egy jó internetes oldal, melyet valaki biztatására felfedezek, addig néhány perccel később undor és hányinger fog el egy másik oldal szeméttartalma láttán, amelyhez a keresés folytatása révén jutottam.

Szembesülnünk kell a ténnyel, hogy a világhálón a legjobb és a legrosszabb, a kiváló és a középszerű, a csodálatos és a piszkos, a szép és a csúnya, az éleslátás és a bugyutaság egymás mellett él. Egy kattintás elég ahhoz, hogy egyikről a másikra ugorjak a képernyőmön. Mindez szinte a szemembe ugrik! A világháló a maga sokszoros kapcsolódásával számos meglepetést tartogat. Miközben figyelek arra, hogy hogyan használom, s figyelek a döntésekre, melyeket internethasználat közben hozok, magamról is sokat tanulok.

EZ IGEN, AZ NEM

Internethasználatom mindennapi, reggeltől késő estig, különféle tevékenységekhez kötve. Főleg kommunikációs és információs célból használom, de bizonyos vásárlások lebonyolítására is, kisebb mértékben szórakozási jelleggel. Közösségi hálókhoz nem kapcsolódom, tudatosan kizárva magam az internet egy részéből. Bizonyos, hogy a világhálónak ez az utóbbi lehetősége nem is hiányzik számomra.

Amikor az internet a zsebembe, illetve a kezembe vándorolt az „okostelefon” nevű csodaeszköz révén, úgy döntöttem, csak kevés adatátvitellel élek, amely mindenestre elég ahhoz, hogy szükség esetén megnézhessem az e-mailjeimet. Bár csodálom ezt az eszközt, nem hiszek abban, amit a reklámok sulykolnak naponta, tudniillik hogy a határtalan és állandó szörfözés jelentené a szabadságot: egyre többet, s egyre gyorsabban! Bensőleg távolságot veszek az elektronikus levelek nyomásától, melyek nagy hullámokban érkeznek. Elolvasásuk és megválaszolásuk sürgőssége csak az okostelefon kezelésének könnyedségével áll összhangban.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI CSELEKEDET

A világháló időnként szomorú dolgok propagandahelye vagy az ízléstelen önfeltárulkozás terepe. Ugyanakkor az igaz és szép dolgokért való küzdelem lehetséges színtere is. Az internet-„fogyasztás” nem közömbös dolog, hanem politikai és társadalmi cselekedet is. Bensőleg meg vagyok győződve, hogy internethasználatunk módja igazi, lelkiismeretben gyakorolt személyes hatalom, amely hozzájárul a mai világ építéséhez. Természetesen azokkal szemben, akiknek hatalmuk van arra, hogy monopolizálják a világháló legjavát, a harc egyenlőtlen és előre elveszítettnek tűnik. Mindazonáltal nem mondok le a klikkelési jogomról! Inkább ide klikkelek, mint oda, hogy választási lehetőséggel éljek, amikor bizonyos oldalak szolgáltatásáról van szó, amelyeknek a politikája, pénzügyi támogatottsága, ideológiája és világszemlélete nem hagyja nyugodni a lelkiismeretemet. Lejönni az előre kijelölt autóútról, s másféle utat találni időbe kerül. Mindenesetre nem bántam meg, mert így felfedeztem egy-két dolgot...

MEGÁLLJ!

Noha a hétköznapi életben erősen „internetfüggővé” váltam – ha az internetkapcsolat megszakad, szinte örökkévalóságnak tűnik, míg helyreáll! –, mégis nagy szükségem van időnként teljes internetböjtökre, vagyis olyan napokra, amikor nem használom egyáltalán. Ritkák ezek a napok, mégis mennyire drágák! A hétköznapi élet ritmusának megszakítása nehéz, és igazi döntést követel, jól tudom. Az internetre való digitális ráoltottság annyira erős, hogy amikor megszakítom, az a benyomásom támad, mintha megannyi életbe vágóan fontos antennát amputálnék magamról, vagy mintha a húsomba vágnék.

„Megállj!”-t kell mondani a szörfözésnek, a leveleknek, a Skype-nak, a képeknek, a képernyőnek. Mégis mennyire szeretem ezeket a viszonylag ritka és kiváltságos napokat, amikor lekapcsolodom! Az évenkénti leghosszabb lekapcsolódásom az egyhetes lelkigyakorlatom, amikor visszavonulok egy magányos helyre imádkozni, határozottan levágva magam a képek, információk és üzenetek áradatáról.

Az év folyamán, amikor nem olyan könnyű megálljt parancsolni, mindannyiszor meglepve veszem észre, hogy az internet egyáltalán nem hiányzik az „internetmentes” napokon. Ilyenkor belekóstolok abba az új szabadságba, melynek édes íze abból fakad, hogy egyszerű módon lakhatom be a teret és az időt. Itt vagyok, és most vagyok... Csak itt vagyok, s csak most vagyok. Mindez pihentet, és segít abban, hogy élő forrásaimat megújítsam. Az internetes böjt abban is segít, hogy másképp – helyesebb távolságvétellel – térjek vissza ehhez a csodás eszközhöz. Tényleg több internetmentes napot kell adnom magamnak!

Fordította: Bartók Tibor SJ

A szerző a Notre Dame du Cénacle női szerzetesi kongregáció tagja, a versailles-i Cénacle spirituális központ igazgatója.

A cikk eredetileg a Christus című francia jezsuita folyóirat 2015. októberi számának 459–461. oldalán jelent meg.